

ยุทธศาสตร์ชาติ

ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต
ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑. บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้น้อมนำศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยยึดหลัก ๓ ประการคือ “มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” มาเป็นหลักในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติควบคู่กับการนำเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ทั้ง ๑๗ เป้าหมาย มาเป็นกรอบแนวคิดที่จะผลักดันดำเนินการเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อให้ **ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้วที่มีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดในอาเซียนภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙**

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น ทำให้การพัฒนายุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ถูกดำเนินการบนพื้นฐานความเชื่อในการเติบโตร่วมกัน (Inclusive Growth) ไม่ว่าจะ เป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน ไม่ให้มากหรือน้อยจนเกินไป อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดหลักของแผน คือ **เติบโต สมดุล ยั่งยืน** ซึ่งเป็นหัวใจของยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้

ภายใต้บริบทของการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของยุทธศาสตร์นี้ จะให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างสมดุลและยั่งยืน ประชาชนทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผ่านแนวทางและมาตรการต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นให้เกิดผลลัพธ์ต่อความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓ ประการที่สำคัญคือ **ประการแรก** การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของประเทศเพื่อความยั่งยืน ให้คนในรุ่นต่อไปได้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนมีสมดุล **ประการที่สอง** การฟื้นฟูและพัฒนาฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศบนเส้นทางสีเขียว และ**ประการที่สาม** การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ให้ไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ ลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการปรับกระบวนการเพื่อสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของคนไทย ให้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับระบบนิเวศอย่างเป็นมิตร ดังนั้น ยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ จะให้ความสำคัญกับการนำไปสู่การเติบโตอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในทุกมิติ เพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ บนแนวคิดประเทศไทยมีการเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น ๖ ด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) **สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว** มุ่งเน้นการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจให้เติบโตและมีความเป็นธรรม บนความสมดุลของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ด้วยเศรษฐกิจฐานชีวภาพ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิต เพิ่มความเป็นธรรมทางสังคม สามารถลดความเสี่ยงของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและลดปัญหาความขาดแคลนของทรัพยากรลงได้ โดยมีเป้าหมายสู่สังคมที่มีระดับคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นแต่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำลง ผ่านแนวทางและมาตรการต่างๆ เช่น การผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มพื้นที่สีเขียวและป่าไม้ รักษาฐานทรัพยากรสัตว์ป่าและความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมให้สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร และเสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ

๒) **สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล** มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการสร้างการเติบโตของประเทศจากกิจกรรมทางทะเลที่หลากหลายควบคู่ไปกับการดูแลฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งหมด ภายใต้อำนาจและสิทธิประโยชน์ของประเทศที่พึงมีพึงได้ เพื่อความเป็นธรรมทางสังคม (ลดความเหลื่อมล้ำ) โดยมุ่งเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องทะเลที่ถูกต้องและเพียงพอ เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพทางทะเล ปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ พัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเน้น ๔ ด้านหลัก

๓) **สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ** มุ่งเน้นลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และสร้างสังคมคาร์บอนต่ำ ปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ และการสร้างขีดความสามารถของประชาชน ในการรับมือและปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พร้อมทั้งสนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

๔) **พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ** มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีข้อกำหนด รูปแบบ และกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ตามศักยภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการพัฒนา “เมืองน่าอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ” โดยให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนผังภูมินิเวศ การพัฒนาเมือง ชนบท พื้นที่เกษตรกรรม อุตสาหกรรม รวมถึงพื้นที่อนุรักษ์ตามศักยภาพและความเหมาะสมทางภูมินิเวศ พัฒนาพื้นที่ต้นแบบตามแผนผังภูมินิเวศในทุกจังหวัดอย่างยั่งยืน ลดการปลดปล่อยมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมเกษตรอัจฉริยะ สงวนรักษาและ

อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อุทยานธรณีวิทยา แหล่งโบราณคดี มรดกทางสถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์และวิถีชีวิตพื้นถิ่นอย่างยั่งยืน

๕) **พัฒนาความมั่นคงทางน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม** มุ่งเน้นพัฒนาระบบจัดการน้ำทั้งระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นคง เพิ่มผลิตผลในเรื่องการจัดการและการใช้น้ำทุกภาคส่วน ดูแลภัยพิบัติจากน้ำทั้งระบบ พัฒนาความมั่นคงทางพลังงานอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เน้นส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดที่คำนึงถึงการพัฒนาอย่างเหมาะสม ให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มศักยภาพและการใช้พลังงานหมุนเวียนในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด พัฒนาความมั่นคงการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ให้เป็นฐานการผลิตอาหารที่มั่นคงและปลอดภัย และเป็นฐานการผลิตที่มีผลิภาพการผลิตสูง

๖) **ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ** มุ่งส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมของคนไทย พัฒนาเครื่องมือและกลไกเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ รองรับการเติบโตที่มีคุณภาพในอนาคต รวมทั้งจัดตั้งและพัฒนาระบบการยุติธรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ไขปัญหาและลดความขัดแย้ง พัฒนา และดำเนินโครงการยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

ทั้งนี้ ความสำเร็จของยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ จะต้องมีการกำหนดกลยุทธ์และแผนงานโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม เพื่อเห็นชอบร่วมกันในการกำหนดกลยุทธ์ แนวทาง แผนงานและกิจกรรมต่างๆ การติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ เพื่อการทบทวนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง โดยจะมีการกำหนดถึงข้อมูล ตัวชี้วัดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารในเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับไปดำเนินการลดความซ้ำซ้อน และให้การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งด้านข้อมูลต่างๆ มีความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

๒. เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๒.๑ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

- ๑) เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันเป็นร้อยละ ๑๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
- ๒) อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในและนอกถิ่นกำเนิด โดยเฉพาะสัตว์ป่าและพันธุ์พืชที่ใกล้สูญพันธุ์ โดยลดอัตราการสูญเสียชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น และแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ตลอดจนควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ
- ๓) ฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองให้ครอบคลุมแม่น้ำลำคลองทั่วประเทศ
- ๔) รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้ปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๕๕ ของพื้นที่ประเทศ (ได้แก่ ป่าธรรมชาติร้อยละ ๓๕ พื้นที่สวนป่าใช้ประโยชน์ร้อยละ ๑๕ และพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจร้อยละ ๕)
- ๕) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production) ร้อยละ ๓๐ ของการผลิตและการบริโภคทั้งประเทศ

๒.๒ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล

- ๑) เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพทางทะเล เป็น ๖.๑๖ ล้านล้านบาท
- ๒) ปรับปรุง พื้นฟู และสร้างใหม่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ
- ๓) ลดพื้นที่ที่มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง โดยลดพื้นที่กัดเซาะที่มีอัตราการกัดเซาะมากกว่า ๓ เมตรต่อปี ให้เหลือไม่เกิน ๑๐๐ กิโลเมตร ทั่วประเทศ
- ๔) พัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเน้น ๔ ด้านหลัก

๒.๓ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

- ๑) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างน้อย ร้อยละ ๒๐ จากกรณีปกติ
- ๒) มีการปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลง ร้อยละ ๕๐ จากกรณีปกติ
- ๓) มีการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของภาครัฐและภาคเอกชน ทุกโครงการ

๒.๔ พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

- ๑) จัดทำแผนผังภูมินิเวศ เพื่อการพัฒนาเมือง ชนบท พื้นที่เกษตรกรรม และ อุตสาหกรรม รวมถึงพื้นที่อนุรักษ์ ตามศักยภาพและความเหมาะสมทางภูมินิเวศอย่างเป็นเอกภาพ
- ๒) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรม และ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่จากฐานปี พ.ศ. ๒๕๕๙
- ๓) จัดการมลพิษ ขยะ น้ำเสีย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล ร้อยละ ๑๐๐ ในพื้นที่เป้าหมาย
- ๔) ส่งเสริมรักษา อนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นบนฐานธรรมชาติ (Nature Based Solution) และฐานวัฒนธรรม (Culture Based Solution) อย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่จากฐานปี พ.ศ. ๒๕๕๙
- ๕) จัดให้มีองค์กรพัฒนาเมืองและชุมชน รวมทั้งกลุ่มอาสาสมัคร ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืนในท้องถิ่น โดยการสนับสนุนของรัฐในทุกมิติอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๕ พัฒนาความมั่นคงทางน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- ๑) พัฒนาการจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ (มีน้ำสะอาดใช้อย่างพอเพียง ในทุกภาคส่วน ลดความเสียหายและสร้างความปลอดภัย (Resilience) จากอุทกภัยให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล โดยบรรลุดัชนีความมั่นคงน้ำของธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ที่ระดับ ๘๐ คะแนน
- ๒) เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ (ใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ) ให้ทัดเทียมกับระดับสากล โดยเพิ่มเป็น ๑๐ เท่าจากค่าเฉลี่ยปัจจุบัน
- ๓) พัฒนาความมั่นคงพลังงานของประเทศ โดยบริหารจัดการพลังงานและเพิ่มผลิตภาพการใช้พลังงาน เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้าและความร้อน เป็นร้อยละ ๔๐
- ๔) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยลดความเข้มข้นของการใช้พลังงาน (Energy Intensity) ลงร้อยละ ๔๐ จากค่าความเข้มข้นของการใช้พลังงาน ที่คาดไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๗๙

๕) พัฒนาความมั่นคงด้านการเกษตรของประเทศ โดยบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและเพิ่มผลผลิตการเกษตร

๒.๖ ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

- ๑) ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย
- ๒) พัฒนาเครื่องมือ กลไกและระบบยุติธรรม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการเติบโตที่มีคุณภาพในอนาคต
- ๓) จัดโครงสร้างเชิงสถาบันเพื่อจัดการประเด็นร่วม (Nexus) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ
- ๔) พัฒนา และดำเนินโครงการที่ยกระดับกระบวนการทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ (Paradigm Shift for Thailand New Directives)

เป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์	ผลที่คาดหวัง		
	การอนุรักษ์	การฟื้นฟูและสร้างชิ้นใหม่	การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
ประเด็นที่ ๑ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว			
๑.๑ เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันเป็นร้อยละ ๑๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ			
๑.๒ อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในและนอกถิ่นกำเนิด โดยเฉพาะสัตว์ป่าและพันธุ์พืชที่ใกล้สูญพันธุ์ โดยลดอัตราการสูญเสียชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น และแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ตลอดจนควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ			
๑.๓ ฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองให้ครอบคลุมแม่น้ำลำคลองทั่วประเทศ			
๑.๔ รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ได้แก่ ป่าธรรมชาติร้อยละ ๓๕ พื้นที่สวนป่าใช้ประโยชน์ร้อยละ ๑๕ และพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจร้อยละ ๕) ให้ปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๕๕ ของพื้นที่ประเทศ			
๑.๕ ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production) ร้อยละ ๓๐ ของการผลิตและการบริโภคทั้งประเทศ			
ประเด็นที่ ๒ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล			
๒.๑ เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพทางทะเล เป็น ๖.๑๖ ล้านล้านบาท			
๒.๒ ปรับปรุง ฟื้นฟู และสร้างใหม่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ			
๒.๓ ลดพื้นที่ที่มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง โดยลดพื้นที่กัดเซาะที่มีอัตราการกัดเซาะมากกว่า ๓ เมตรต่อปี ให้เหลือไม่เกิน ๑๐๐ กิโลเมตร ทั่วประเทศ			
๒.๔ พัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเน้น ๔ ด้านหลัก			
ประเด็นที่ ๓ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ			
๓.๑ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างน้อย ร้อยละ ๒๐ จากกรณีปกติ			
๓.๒ มีการปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลง ร้อยละ ๕๐ จากกรณีปกติ			
๓.๓ มีการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของภาครัฐและภาคเอกชนทุกโครงการ			
ประเด็นที่ ๔ พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ			
๔.๑ จัดทำแผนผังภูมินิเวศ เพื่อการพัฒนาเมือง ชนบท พื้นที่เกษตรกรรม และ อุตสาหกรรม รวมถึงพื้นที่อนุรักษ์ ตามศักยภาพและความเหมาะสมทางภูมินิเวศอย่างเป็นเอกภาพ			
๔.๒ พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรม และ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่จากฐานปี พ.ศ. ๒๕๕๙			
๔.๓ จัดการมลพิษ ขยะ น้ำเสีย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล			
๔.๔ ส่งเสริมรักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตที่สืบสานวัฒนธรรมชาติ (Nature Based Solution) และฐานวัฒนธรรม (Culture Based Solution) อย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่จากฐานปี พ.ศ. ๒๕๕๙			
๔.๕ จัดให้มีองค์การพัฒนาเมืองและชุมชน รวมทั้งกลุ่มอาสาสมัคร ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืนในท้องถิ่น โดยการสนับสนุนของรัฐในทุกมิติอย่างเป็นรูปธรรม			

เป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์	ผลที่คาดหวัง		
	การอนุรักษ์	การพัฒนาและสร้างชิ้นใหม่	การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
ประเด็นที่ ๕ พัฒนความมั่นคงทางน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม			
๕.๑ พัฒนาการจัดการน้ำที่ระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ (มีน้ำสะอาดใช้อย่างพอเพียง ในทุกภาคส่วน และลดความเสียหายจากอุทกภัย) ให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล โดยบรรลุดัชนีความมั่นคงน้ำของธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ที่ระดับ ๘๐ คะแนน			
๕.๒ เพิ่มผลิตภาพของน้ำที่ระบบ (ใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ) ให้ทัดเทียมกับระดับสากล โดยเพิ่มเป็น ๑๐ เท่าจากค่าเฉลี่ยปัจจุบัน			
๕.๓ พัฒนความมั่นคงพลังงานของประเทศ โดยบริหารจัดการพลังงานและเพิ่มผลิตภาพการใช้พลังงาน เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้าและความร้อน เป็นร้อยละ ๔๐			
๕.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยลดความเข้มข้นของการใช้พลังงาน (Energy Intensity) ลงร้อยละ ๔๐ จากค่าความเข้มข้นของการใช้พลังงาน ที่คาดไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔			
๕.๕ พัฒนความมั่นคงด้านการเกษตรของประเทศ โดยบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและเพิ่มผลิตภาพการเกษตร			
ประเด็นที่ ๖ ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ			
๖.๑ ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย			
๖.๒ พัฒนาเครื่องมือ กลไกและระบบยุติธรรม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการเติบโตที่มีคุณภาพในอนาคต			
๖.๓ จัดโครงสร้างเชิงสถาบันเพื่อจัดการประเด็นร่วม (Nexus) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ			
๖.๔ พัฒนา และดำเนินโครงการที่ยกระดับกระบวนการทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ (Paradigm Shift for Thailand New Directives)			

๓. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ประเด็นที่ ๑ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

๑.๑ เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันเป็นร้อยละ ๑๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

- ๑.๑.๑ ส่งเสริมและสร้างเศรษฐกิจฐานชีวภาพอุบัติใหม่ (Emerging Bio-based Economy)
- ๑.๑.๒ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๑.๒ อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในและนอกถิ่นกำเนิด โดยเฉพาะสัตว์ป่าและพันธุ์พืชที่ใกล้สูญพันธุ์ โดยลดอัตราการสูญเสยชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น และแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ตลอดจนควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ

๑.๒.๑ อนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง รวมทั้งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพันธุ์พืชเฉพาะถิ่น สัตว์ป่าและพันธุ์พืชหายากและใกล้สูญพันธุ์ ให้เป็นฐานทรัพยากรที่มั่นคง ควบคุมภัยคุกคาม

๑.๒.๒ สร้างระบบฐานข้อมูลในรูปแบบธนาคารพันธุกรรม โดยให้ความสำคัญกับพันธุกรรมท้องถิ่นที่มีคุณค่าต่อระบบนิเวศและ/หรือมีความสำคัญทางเศรษฐกิจ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมเชื้อพันธุ์และองค์ความรู้สำหรับใช้ประโยชน์ในอนาคต และคงความหลากหลายทางพันธุกรรม

๑.๒.๓ ส่งเสริมมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ และมาตรการจูงใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างกลไกการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และพัฒนาระบบการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงพัฒนาและบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันการคุกคามความหลากหลายทางชีวภาพ

๑.๒.๔ ศึกษา สำรวจ และวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศที่มีความสำคัญ ทั้งในและนอกพื้นที่คุ้มครองรวมถึงพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง และพื้นที่วิกฤต เพื่อพัฒนาและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องการเข้าถึงและนำไปใช้ประโยชน์

๑.๒.๕ ส่งเสริมพัฒนาและการใช้แนวคิดผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiaries Pay Principle: BPP) โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดการเก็บค่าบริการเชิงนิเวศ (Payment for Ecosystem Services: PES) ในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

๑.๒.๖ ส่งเสริมการเกษตรที่ช่วยอนุรักษ์ พื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพและลดความขัดแย้งการใช้พื้นที่ระหว่างคนและสัตว์ป่า

๑.๓ พื้นฟูแม่น้ำลำคลองให้ครอบคลุมแม่น้ำลำคลองทั่วประเทศ

๑.๓.๑ พื้นฟูแม่น้ำลำคลองและปรับปรุงป้องกันตลิ่งและฝายชะลอน้ำ (๑) วางแผนการอนุรักษ์ และพื้นฟูแหล่งน้ำบนพื้นฐานของการรักษาสมดุลนิเวศและตระหนักว่าฐานทรัพยากรเป็นทรัพย์สินร่วมกันของสังคม กำหนดขอบเขตของพื้นที่ริมแม่น้ำ คู คลอง ที่จะอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ชัดเจน ให้มีการขุดลอกแม่น้ำ คู คลองที่ตื้นเขินให้กลับมาใช้ประโยชน์ในด้านของการคมนาคมขนส่ง (๒) ส่งเสริมกลไกการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำ คู คลอง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน องค์กรเอกชน และประชาชน ในทุกระดับ ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและกิจกรรมต่างๆ ไม่ให้เกิดความเสียหาย และผลกระทบต่อระบบนิเวศทางธรรมชาติ สภาพแวดล้อมของแม่น้ำ คู คลอง และสังคมของชุมชนโดยรวม (๓) ให้มีระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ระบบเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของชุมชนให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล จัดตั้งเครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อช่วยเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในแม่น้ำ คู คลอง ของชุมชนในพื้นที่ (๔) สนับสนุนให้มีโครงข่ายการสัญจรทางน้ำที่สะดวก ปลอดภัย ประหยัดและมีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ และผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของชุมชนริมน้ำ ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อศึกษาหาความรู้ และสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์กิจกรรมทางด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีของ ชุมชนให้มีความยั่งยืน (๕) ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชน องค์กรเอกชน เอกชน มีความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักต่อคุณค่าและความสำคัญของแม่น้ำ คู คลอง พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาให้ครอบคลุมเรื่องการอนุรักษ์และสภาพแวดล้อมแม่น้ำ คู คลอง

๑.๓.๒ กำจัดผักตบชวาแบบเบ็ดเสร็จทั้งระบบ (๑) เร่งรัดการแก้ไขปัญหาการจัดการผักตบชวาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ (๒) สร้างมาตรการในการกำจัดผักตบชวาสำหรับผู้ที่อาศัยอยู่ริมน้ำ ให้ตระหนักถึงปัญหาของผักตบชวาและมีจิตสำนึกที่ดี (๓) ส่งเสริมและให้ความรู้ในการนำผักตบชวามาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด เพื่อลดต้นทุนด้านการผลิตของเกษตรกรและสร้างรายได้ให้กับชุมชน (๔) บูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดผักตบชวา โดยใช้กลไกการทำงานจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการรูปแบบประชารัฐ (๕) ตรวจสอบติดตามการกำจัดผักตบชวาและวัชพืชในแหล่งน้ำอย่างสม่ำเสมอ สร้างมาตรการและพัฒนาวิธีการในการแก้ไขปัญหาผักตบชวาอย่างต่อเนื่อง (๖) สร้างมาตรการในการกำจัดผักตบชวาสำหรับผู้ที่อาศัยอยู่ริมน้ำ ให้ตระหนักถึงปัญหาของผักตบชวาและมีจิตสำนึกที่ดี (๗) ส่งเสริมและให้ความรู้ในการนำผักตบชวามาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด เพื่อลดต้นทุนด้านการผลิตของเกษตรกรและสร้างรายได้ให้กับชุมชน (๘) บูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดผักตบชวา โดยใช้กลไกการทำงานจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการรูปแบบประชารัฐ (๙) ตรวจสอบติดตามการกำจัดผักตบชวาและวัชพืชในแหล่งน้ำอย่างสม่ำเสมอ สร้างมาตรการและพัฒนาวิธีการในการแก้ไขปัญหาผักตบชวาอย่างต่อเนื่อง

๑.๔ เพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ ๕๕ ของพื้นที่ประเทศ (ได้แก่ ป่าธรรมชาติร้อยละ ๓๕ พื้นที่สวนป่าใช้ประโยชน์ร้อยละ ๑๕ และพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจร้อยละ ๕)

๑.๔.๑ หยุดยั้งการบุกรุกทำลายและยึดคืนพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุก โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกบุกรุก พร้อมทั้งให้มีการบริหารจัดการเชิงพื้นที่และมีการบูรณาการทุกหน่วยงานในการเฝ้าระวังและป้องกันการบุกรุกป่า

๑.๔.๒ ส่งเสริมการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าธรรมชาติที่เสื่อมโทรม พื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย พื้นที่ป่าเสื่อมสภาพบนพื้นที่สูงชัน และพื้นที่แนวกันชน รวมถึงการส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน

๑.๔.๓ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่ต้นน้ำที่เหมาะสมและไม่เกิดผลกระทบ โดยกำหนดสิทธิชุมชนเข้าที่เข้าไปใช้ประโยชน์จากป่า นั้น จะต้องคำนึงถึงความเปราะบางของระบบนิเวศ ชีตจำกัด และศักยภาพในการฟื้นตัว เพื่อให้ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และมีการปลูกป่าเพิ่มขึ้น ตามหลักการผู้ได้รับประโยชน์จากป่าเป็นผู้ดูแลป่า

๑.๔.๔ ส่งเสริมปลูกป่าเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมจากป่าปลูกแบบครบวงจร สร้างกลไกหรือระบบตัดฟันระยะยาวที่ถูกต้องตามกฎหมาย สำหรับพื้นที่ที่อยู่นอกเขตพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ของเอกชน โดยให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ควบคู่กับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสามารถระบุแหล่งกำเนิดของไม้ และป้องกันการลักลอบนำไม้ออกจากป่า สวมเป็นไม้ถูกกฎหมาย

๑.๔.๕ สร้างและพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและการเรียนรู้ทางธรรมชาติ ในเขตชุมชนเมืองและชนบท เพื่อให้ประชาชนได้ประโยชน์และรู้สึกใกล้ชิดธรรมชาติเพื่อให้เกิดความรู้สึกหวงแหน เกิดการอนุรักษ์และได้รับความสุขจากทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๔.๖ แก้ไขปัญหาชุมชนที่ทำกินในเขตป่า โดยเน้นการใช้ประโยชน์ที่ไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในรูปแบบคนอยู่กับป่าอย่างยั่งยืน

๑.๔.๗ จัดทำแผนที่แนวเขตพื้นที่สีเขียว ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่สีเขียวรายจังหวัด

๑.๔.๘ ส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่ป่าชุมชนแบบมีส่วนร่วม

๑.๔.๙ สร้างเครือข่ายภาคประชาชนทุกระดับอายุให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๕ ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production) ร้อยละ ๓๐ ของการผลิตและการบริโภคทั้งประเทศ

๑.๕.๑ การผลิตและบริโภคสีเขียวอย่างยั่งยืน โดย (๑) ส่งเสริมให้เกิดการลงทุนและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการผลิต บริโภค รวมทั้งวิถีคิดและวิถีชีวิต ของบุคคลและองค์กรเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพมากที่สุด (๒) สร้างการมีจิตสำนึกในการผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมบริโภคอย่างพอเพียงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการให้ความรู้ในทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดความตระหนัก การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และค่านิยมในกระบวนการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๓) ใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคมจูงใจผู้ผลิตและบริโภค (๔) สร้างระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบ และควบคุมมลพิษในภาคการผลิต และ (๕) ใช้มาตรการการตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งที่มาของวัตถุดิบ

๑.๕.๒ ส่งเสริมให้มีการลดขยะเป็นศูนย์ และจัดการขยะแบบเบ็ดเสร็จยั่งยืน เช่น เปลี่ยนขยะเป็นพลังงาน

๑.๕.๓ ลดการปล่อยมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ให้มีจำนวนโรงงานที่ปล่อยมลพิษตามค่ามาตรฐาน ร้อยละ ๑๐๐ โดย (๑) จัดการการปล่อยมลพิษจากภาคการผลิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจควบคู่กับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมีมลพิษต่ำ โดยกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๒) มีระบบจัดการของเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทุกประเภทที่เพียงพอและมีการจัดการมลพิษได้เป็นไปตามมาตรฐาน (๓) มีการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ประกอบการอย่างเคร่งครัด

๑.๕.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและพัฒนาพลังงานทางเลือกเพื่อใช้ในการผลิตอย่างยั่งยืน (๑) วิจัยและพัฒนาวัตถุดิบและเทคโนโลยีพลังงานทางเลือก (๒) เพิ่มศักยภาพการผลิต การใช้ และตลาดพลังงานทางเลือก (๓) สร้างจิตสำนึกและเข้าถึงองค์ความรู้ข้อเท็จจริง ด้านพลังงานทางเลือก

๑.๕.๕ ส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวทั้งระบบ (ฉลากสิ่งแวดล้อม) (๑) กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐมีการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่ได้รับการรับรองผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๒) ส่งเสริมให้

ภาคเอกชนใช้สินค้าและบริการจากผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๓) ส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน โดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยให้ความรู้แก่ทุกภาคส่วนให้เกิดความตระหนัก และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และค่านิยมการใช้ชีวิตประจำวันในการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมพลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานหมุนเวียนที่สะอาด ลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก และสร้างกลไกระบบรวบรวม ขนส่ง แปรรูปวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร ต้นทุนต่ำ รวมไปถึงการผลิตพลังงานชีวภาพในระดับชุมชนอย่างครบวงจร (๔) การส่งเสริมการผลิตและบริการที่ยั่งยืนโดยภาคเกษตร ลด เลิกใช้สารเคมี สนับสนุนวิถีการดำเนินชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย และมีแหล่งเงินทุน แหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อจูงใจให้เกิดการปรับเปลี่ยนภาคอุตสาหกรรม สร้างแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ภาคการท่องเที่ยว ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชิงเกษตร และทางวัฒนธรรมมากขึ้น รวมไปถึงการพัฒนามาตรฐานและศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในทุกด้าน

๑.๕.๖ ส่งเสริมและพัฒนาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ดำเนินการเพื่อรองรับการปลูกป่าและเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่เอกชน (ใช้กลไกตลาดเพิ่มพื้นที่สีเขียว) โดย (๑) สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของประโยชน์จากการปลูกป่าและเพิ่มพื้นที่สีเขียว (๒) มีกลไกการจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ พันธบัตรป่าไม้หรือกองทุนเพื่อการปลูกฟื้นฟูป่า (๓) ใช้กฎหมายภาษี และมีการปรับปรุงมาตรฐานการจัดเก็บภาษีเพื่อดูแลสิ่งแวดล้อม (๔) สร้างตลาดซื้อขายไม้เศรษฐกิจที่ได้รับมาตรฐานสากล

๑.๕.๗ ปรับปรุงกลไกรัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของประชาชนและภาคเอกชน โดย (๑) ปรับปรุงโครงสร้าง บทบาท ภารกิจ ของหน่วยงานรัฐและรัฐวิสาหกิจ (๒) วางระบบบริหารงานราชการแบบบูรณาการเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน (๓) พัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคน และพัฒนาบุคลากรภาครัฐ (๔) ต่อด้านการทุจริตและพฤติกรรมที่มีขอบ (๕) ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่างๆ ให้ทันสมัยเป็นธรรมและเป็นสากล (๖) พัฒนาระบบการให้บริการประชาชน

ประเด็นที่ ๒ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล

๒.๑ เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพทางทะเล เป็น ๖.๑๖ ล้านล้านบาท

๒.๑.๑ เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในด้านต่างๆ ตามแนวทางเศรษฐกิจภาคทะเล (Blue Economy) จนมีบทบาทเป็นที่ยอมรับในกลุ่มประเทศ CLMV และประชาคมอาเซียน เร่งลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากร กระจายประโยชน์ที่เกิดขึ้นให้ทั่วถึง เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน

๒.๑.๒ ส่งเสริมและสร้างเศรษฐกิจฐานชีวภาพอุบัติใหม่ทางทะเล (Emerging Marine Bio-based Economy)

๒.๑.๓ ส่งเสริมผู้ประกอบการรายย่อยและวิสาหกิจชุมชนให้ค้ำจุนถึงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมพัฒนาศักยภาพคนและการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น (Inclusive Growth) บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง เช่น สิทธิของประมงขนาดเล็ก

๒.๑.๔ เกิดพื้นที่พิเศษในด้านอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eastern Economic Corridor: EEC) และพื้นที่พิเศษในด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น Greater Phang-Nga Bay (GPB)

๒.๑.๕ เพิ่มขีดความสามารถในการจัดการกับก๊าซเรือนกระจก พร้อมรับมือกับผลจากสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตลอดจนเศรษฐกิจภาคทะเล การปรับตัวต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลง

๒.๑.๖ มีการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของระบบนิเวศที่เป็นมาตรฐาน มีระบบเศรษฐศาสตร์และเครื่องมือทางการคลังมาใช้ให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบโดยผู้ใช้ประโยชน์ (Beneficially Pay

Principle: BPP) หรือต่อผู้ทำความเสียหายต่อทรัพยากร (Polluter Pay Principle: PPP) และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Market Based Incentive)

๒.๑.๗ พื้นที่ชายฝั่งและในทะเลได้รับการแบ่งเขตและจัดสรรด้วยกลไกที่มีประสิทธิภาพ (Marine Spatial Plan: MSP) มีผังชายฝั่งและผังทะเลชัดเจน กำหนดพื้นที่การพัฒนาในรูปแบบต่างๆ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและสอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์และทรัพยากรในพื้นที่

๒.๒ ปรับปรุง พื้นฟู และสร้างใหม่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ

๒.๒.๑ ลดปริมาณของเสียลงทะเลทั้งระบบ (น้ำเสียได้รับการบำบัดร้อยละ ๕๐ ขยะลดลงร้อยละ ๓๐ น้ำมันรั่วระบุดูที่มาได้ร้อยละ ๘๐)

๒.๒.๒ มีระบบควบคุมและตรวจสอบผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ เช่น Environmental Checklist, Initial Environmental Examination (IEE) และ Environmental Impact Assessment (EIA) ทันสมัยและสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนโดยคำนึงถึงมูลค่าของระบบนิเวศและสิ่งมีชีวิตทางทะเล กระบวนการมีส่วนร่วมชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ มีกลไกทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็วและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

๒.๒.๓ มีหน่วยติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ (Monitoring & Evaluation Unit)

๒.๒.๔ มีระบบตรวจสอบ ติดตาม และแจ้งเตือนปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ขยะทะเล น้ำเสีย คราบน้ำมัน และซิปลาวาฬ ฯลฯ เพื่อลดผลกระทบต่อระบบนิเวศ สัตว์ทะเลหายาก ห่วงโซ่อาหาร และคุณภาพอาหารทะเล (Hazard Monitoring Center)

๒.๒.๕ มีการกระจายความรู้ด้านทะเลในทุกระดับชั้นและครอบคลุมทุกรูปแบบ (การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย)

๒.๒.๖ เกิดสถานิทะเลศึกษาในทุกจังหวัดชายฝั่ง และมีกิจกรรมการสร้างตระหนักรู้ทางทะเล (Ocean Awareness)

๒.๒.๗ มีระบบศูนย์ข้อมูลความรู้เชิงรุก (Active Knowledge Hub) ที่เข้าถึงได้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของทุกสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) ตามแนวทางเทคโนโลยีดิจิทัล

๒.๒.๘ มีการศึกษาวิจัยเรื่องทะเลอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับกระแสโลก มีหน่วยคลังสมอง (Think Tank) เป็นคลังรวมความรู้ด้านผลประโยชน์ทางทะเลเพื่อให้คำปรึกษาช่วยการตัดสินใจของผู้บริหารและให้บริการความรู้แก่ประชาชน

๒.๒.๙ มีการนำความรู้เพื่อพัฒนาให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น ข้อมูล สารสนเทศ องค์ความรู้ และภูมิปัญญาเพื่อการประยุกต์ใช้และนวัตกรรม (Data, Information, Knowledge, and Wisdom towards Application and Innovation)

๒.๒.๑๐ รักษาแนวปะการังที่สำคัญต่อการท่องเที่ยวให้มีความเสียหายไม่เกินกว่าร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่แนวปะการังทั่วประเทศภายใน ๕ ปี และไม่เกินกว่าร้อยละ ๒๐ ภายใน ๒๐ ปี

๒.๒.๑๑ รักษาป่าชายเลนที่สำคัญต่อการดูดซับก๊าซเรือนกระจกให้ไม่น้อยกว่า ๑.๗๕ ล้านไร่

๒.๒.๑๒ รักษาแหล่งหญ้าทะเลที่สำคัญต่อประมงและสัตว์ทะเลหายาก ให้ไม่น้อยกว่า ๑.๖ แสนไร่

๒.๒.๑๓ มีพื้นที่คุ้มครองทางทะเลที่มีประสิทธิภาพในรูปแบบต่างๆ อย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ทะเลภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาชนในการดูแลจัดการพื้นที่

๒.๒.๑๔ ช่วยชีวิตสัตว์ทะเลหายากที่เกยตื้นให้มีอัตราการรอดอย่างน้อยร้อยละ ๙๐

๒.๒.๑๕ ออกกฎหมายคุ้มครองสัตว์ที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ การท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ระดับสากล

๒.๒.๑๖ มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลไม่เกิน ๖ ล้านคนต่อปี ภายใน ๕ ปี

๒.๓ ลดพื้นที่ที่มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง โดยลดพื้นที่กัดเซาะที่มีอัตราการกัดเซาะมากกว่า ๓ เมตรต่อปี ให้เหลือไม่เกิน ๑๐๐ กิโลเมตร ทั่วประเทศ

๒.๓.๑ จัดการชายฝั่งประเทศไทยทั้งหมดแบบบูรณาการ (Integrated Coastal Zone Management: ICZM)

๒.๓.๒ เสริมทรายพื้นพื้หาดท่องเที่ยว โดยหาดท่องเที่ยวทั่วประเทศได้รับการฟื้นฟู

๒.๓.๓ ชายฝั่งทะเลได้รับการป้องกัน แก้ไขปัญหา และมีนโยบายการจัดการชายฝั่งที่เหมาะสม โดยใช้วิธีแบบอ่อน (Soft Solution) หรือ วิธีผสมผสาน (Combined Solution) มีแผนแม่บทกำหนดวิธีการจัดการที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่สำคัญทั่วประเทศ

๒.๓.๔ ลดพื้นที่ที่มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง โดยใช้รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่เหมาะสม รวมถึงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในบริเวณที่ยังไม่เกิด โดยการประกาศเขตพื้นที่ที่ไม่มีการกัดเซาะ

๒.๔ เพิ่มสัดส่วนการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเล ๔ ด้านหลักที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การท่องเที่ยว การพาณิชย์นาวี การประมง และพลังงาน

๒.๔.๑ การท่องเที่ยวทางทะเลที่คำนึงถึงความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ การลดความเหลื่อมล้ำ และดูแลผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทางทะเลจากอุบัติเหตุ และจากสัตว์ทะเลมีอันตราย การพัฒนาท่าเรือทั้งระบบให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวทางทะเลรูปแบบใหม่ เช่น การพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางท่าเรือหลัก (Home Port) ของเรือสำราญในภูมิภาค การจัดทำแหล่งท่องเที่ยวดำน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อรองรับปริมาณนักท่องเที่ยวในอนาคต

๒.๔.๒ ยกกระตักกิจการด้านการพาณิชย์นาวีจนเทียบเท่ามาตรฐานสากล ส่งเสริมให้ประเทศเป็นศูนย์กลางด้านพาณิชย์นาวีของภูมิภาค พัฒนาการเดินเรือสินค้าตามแนวชายฝั่ง (Coastal Shipping) ให้เติบโตอย่างยั่งยืน สนับสนุนให้เกิดการเชื่อมต่อเส้นทางเศรษฐกิจสองฟากฝั่งสมุทร

๒.๔.๓ ส่งเสริมการประเมินทรัพยากรประมง (Fisheries Stock Assessment) เพื่อใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับศักยภาพ การทำประมงที่คำนึงถึงความสมดุลของทรัพยากร ควบคุมและยกเลิกเครื่องมือประมงที่ทำลายล้าง และป้องกันไม่ให้เรือประมงผิดกฎหมาย ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศเข้ามาทำการประมงที่ผิดกฎหมาย เร่งพัฒนาการจัดการด้านการเพาะเลี้ยงในทะเล (Sea Farming) ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ทางทะเล (Marine Spatial Plan: MSP) การศึกษาวิจัยเพื่อนำความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ มาพัฒนาการประมงครบวงจร เพื่อให้ประเทศยังคงเป็นผู้นำด้านการผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงมูลค่าสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒.๔.๔ นำแท่นผลิตปิโตรเลียมที่รื้อถอนมาต่อยอดในการใช้ประโยชน์ พัฒนาเทคนิควิจัยในด้านพลังงานหมุนเวียนในทะเล สำรวจแหล่งแร่ทางทะเลและแสดงท่าทีในการเป็นผู้นำนวัตกรรมนำทรัพยากรเหล่านี้มาใช้ในระดับสากล

ประเด็นที่ ๓ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างน้อย ร้อยละ ๒๐ จากกรณีปกติ

๓.๑.๑ ภาคการผลิตและบริการ โดยเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทน และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในการผลิตไฟฟ้า การขนส่ง อุตสาหกรรม อาคารพาณิชย์และอาคารของรัฐ พัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ (Smart Grids) พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและการจัดการคมนาคมที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเดินทาง (Mode Shift) และรองรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Technology and Innovation) รวมทั้งมุ่งสู่การเป็นอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco Industries)

๓.๑.๒ ภาคเมืองและชุมชน พัฒนารูปแบบและแนวทางการจัดการเมืองเพื่อมุ่งสู่เมืองคาร์บอนต่ำ (Low Carbon City) และพื้นที่สีเขียวในทุกรูปแบบ

๓.๑.๓ ภาคการเกษตรและป่าไม้ สนับสนุนการจัดการด้านการเกษตรที่มีผลประโยชน์ร่วมในการลดก๊าซเรือนกระจก เช่น การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) เกษตรแม่นยำสูง (Precision Farming) เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น รวมทั้งเร่งฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ป่าเพื่อเป็นแหล่งกักเก็บก๊าซเรือนกระจก

๓.๒ มีการปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลง ร้อยละ ๕๐ จากกรณีปกติ

๓.๒.๑ พัฒนาระบบฐานข้อมูล การคาดการณ์สภาพภูมิอากาศและระบบเตือนภัยล่วงหน้าที่รวดเร็ว แม่นยำและมีประสิทธิภาพ

๓.๒.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและลดผลกระทบทั้งในเชิงโครงสร้างและไม่ใช่โครงสร้างเพื่อเตรียมรับมือกับภัยพิบัติที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศที่เหมาะสมกับแต่ละภูมิสังคมของประเทศ เช่น การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานการกักเก็บและสำรองน้ำอย่างยั่งยืน การจัดการองค์ความรู้ เพื่อลดผลกระทบและสร้างความปลอดภัยอย่างยั่งยืน (Resilience) และการใช้มาตรการผังเมือง_เป็นต้น

๓.๒.๓ พัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ โดยคำนึงถึงปัจจัยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว

๓.๒.๔ บูรณาการประเด็นด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในกระบวนการจัดทำแผนรายสาขา มีการดำเนินการและติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๕ เสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชน ชุมชน และเมืองในการรับมือและปรับตัวต่อผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓.๓ มีการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของภาครัฐและภาคเอกชน ทุกโครงการ

๓.๓.๑ กำหนดให้ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นวาระแห่งชาติเพื่อให้มีการบูรณาการในนโยบายและแผนพัฒนาประเทศในทุกสาขา

๓.๓.๒ ส่งเสริมสินค้าและบริการคาร์บอนต่ำเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างเป็นระบบ และพัฒนาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนการลงทุนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น มาตรการสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนทั้งในและต่างประเทศ การยกเว้นภาษี รวมทั้งพัฒนารูปแบบทางธุรกิจ (Business Model) ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ตลาดคาร์บอน (Carbon Market) การจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ (Payment for Ecosystem Services: PES) ระบบประกันภัยจากปัจจัยทางภูมิอากาศ เป็นต้น

๓.๓.๓ พัฒนากฎหมายเพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ ๔ พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

๔.๑ จัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อการพัฒนาเมือง ชนบท พื้นที่เกษตรกรรม และ อุตสาหกรรม รวมถึงพื้นที่อนุรักษ์ตามศักยภาพและความเหมาะสมทางภูมินิเวศอย่างเป็นเอกภาพ

๔.๑.๑ จัดทำและพัฒนาระบบการเชื่อมโยง จัดการ และ วิเคราะห์ ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Management and Analytics) เพื่อการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับประเทศ รวมถึงสนับสนุนการบริหารจัดการตามศักยภาพของภูมินิเวศ

๔.๑.๒ จัดทำแผนผังภูมินิเวศ (Ecological Spatial Plan) ของพื้นที่ตามเกณฑ์และมาตรฐานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการจัดการสิ่งแวดล้อม รวมถึงการกำหนดเขตพื้นที่แนวกันชน (Green Belt and Buffer Zone)

๔.๑.๓ จัดทำผังเมืองและชนบท ตามเกณฑ์มาตรฐานและองค์ประกอบของผังเมืองรวมด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน คมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภค สาธารณูปการ

๔.๑.๔ จัดทำแผนผังพื้นที่เขตเกษตรเศรษฐกิจ (Agro-Economic Zone) และ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) เพื่อใช้ในการพัฒนาการเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์

๔.๑.๕ จัดทำผังพื้นที่อุตสาหกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานตลอดจนตัวชี้วัดเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

๔.๑.๖ จัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และ วิถีชีวิตพื้นถิ่นอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้หากไม่มีเกณฑ์และมาตรฐานของประเทศ ให้กำหนดเกณฑ์และมาตรฐานสากลที่ตกลงร่วมกัน โดยคำนึงถึงการลดผลกระทบต่อภูมินิเวศและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอันจะส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่

๔.๒ พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรม และ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ จากพื้นที่เป้าหมาย

๔.๒.๑ พัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ จากพื้นที่เป้าหมาย

๔.๒.๒ พัฒนาชนบทมั่นคงอย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ จากพื้นที่เป้าหมาย

๔.๒.๓ พัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมปลอดภัยอย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ จากพื้นที่เป้าหมาย

๔.๒.๔ พัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ทุกแห่งในประเทศ

๔.๒.๕ พัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี มรดกอาเซียนและมรดกโลก มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นอย่างยั่งยืน ตามประกาศเขตพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า

๔.๓ จัดการมลพิษ ขยะ น้ำเสีย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล ร้อยละ ๑๐๐ ในพื้นที่เป้าหมาย

๔.๓.๑ ปรับปรุงมาตรฐานสิ่งแวดล้อมของประเทศตามมาตรฐานสากล และ บังคับใช้มาตรฐานสิ่งแวดล้อม ด้านดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้ สัตว์ป่า และ ความหลากหลายทางชีวภาพ กับทุกภาคส่วนอย่างเคร่งครัด

๔.๓.๒ ขจัดมลพิษและแก้ไขฟื้นฟูผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้าน ดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้ สัตว์ป่า และ ความหลากหลายทางชีวภาพ อันเกิดจากโครงการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ

๔.๓.๓ พัฒนาและใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อลดมลพิษ และ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๔.๓.๔ กำหนดเป้าหมายการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางด้วยเป้าหมาย 3R (Reduce, Reuse, Recycle) และไม่มีหลุมฝังกลบขยะในประเทศอย่างน้อยร้อยละ ๑๐๐ ในพื้นที่เป้าหมาย

๔.๓.๕ จัดตั้งองค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแลการจัดการขยะและมลพิษอย่างเป็นระบบทั้งประเทศ

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการในพื้นที่ของเมือง ชนบท เกษตรกรรม และ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ตามข้อ ๔.๒ เป็นอย่างน้อย

๔.๔ สงวนรักษา อนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นบนฐานธรรมชาติ (Nature Based Solution) และฐานวัฒนธรรม (Culture Based Solution) อย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่จากฐานปี พ.ศ. ๒๕๕๙

๔.๔.๑ กำหนดให้ภาครัฐเป็นแกนกลางในการให้ความรู้ ประสาน และ บูรณาการทุกภาคส่วน ในการเพิ่ม และ รักษาพื้นที่สีเขียว เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ในภาพรวมของประเทศ พร้อมกับกำกับการฟื้นฟูระบบนิเวศ และ ความหลากหลายทางชีวภาพ

๔.๔.๒ ปรับปรุงกฎหมายและบังคับใช้เรื่องการใช้ประโยชน์ของชุมชนในพื้นที่ป่าอย่างสมดุล

๔.๔.๓ พัฒนาและส่งเสริมกลไกคาร์บอนเครดิต และ กลไกการจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของ ระบบนิเวศ (Payment for Ecosystem Services: PES)

๔.๔.๔ ส่งเสริมรักษา อนุรักษ์ และ ฟื้นฟู แหล่งโบราณคดี มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นอย่างยั่งยืน

๔.๔.๕ จัดให้มีมาตรการชดเชยและแรงจูงใจในการดำเนินการตามข้อ ๔.๔.๑ ถึง ๔.๔.๔ ในพื้นที่ที่ ดำเนินการตามข้อ ๔.๒ และ ๔.๓

๔.๕ จัดให้มีองค์กรพัฒนาเมืองและชุมชน รวมทั้งกลุ่มอาสาสมัคร ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน อย่างยั่งยืนในท้องถิ่น โดยการสนับสนุนของรัฐในทุกมิติอย่างเป็นรูปธรรม

๔.๕.๑ จัดตั้งองค์กรเพื่อการพัฒนาเมือง ชุมชน และ เครือข่าย ที่ประกอบด้วยภาคีสำคัญตามบริบท ของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ที่ดำเนินการตามข้อ ๔.๒ และ ๔.๓

๔.๕.๒ ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายองค์กรพัฒนาเมืองและชุมชน ที่เชื่อมโยงการพัฒนาร่วมกันในทุกระดับ และ พัฒนาศักยภาพคณะกรรมการ หรือ องค์กร เพื่อการพัฒนาเมือง ชุมชน และ เครือข่าย ให้มีทักษะทัดเทียม กับประเทศอื่นในระดับสากล

๔.๕.๓ จัดตั้งสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน หรือ องค์กรธุรกิจประจำชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดกลไกทาง เศรษฐศาสตร์ในการพัฒนาผลผลิตตามมาตรฐานสากล ธุรกิจชุมชนแบบครบวงจร และ ตลาดเพื่อเกษตรกรโดย เกษตรกร พร้อมกับส่งเสริมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์และรายได้ให้กับชุมชน (Benefit Sharing)

ประเด็นที่ ๕ พัฒนาคความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๕.๑ พัฒนาการจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ (มีน้ำสะอาดใช้อย่างพอเพียง ในทุกภาคส่วน และลดความเสียหายจากอุทกภัย) ให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล โดยบรรลุดัชนี ความมั่นคงน้ำของธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ที่ระดับ ๘๐ คะแนน

๕.๑.๑ จัดให้มีน้ำสะอาดใช้ทุกครัวเรือนในชุมชนชนบท ในปริมาณ คุณภาพ และราคาที่เข้าถึงได้

๕.๑.๒ จัดให้มีระบบการจัดการน้ำชุมชนที่เหมาะสม (มีระบบแผนผังน้ำ น้ำเข้า น้ำเก็บ น้ำทิ้ง ทางน้ำ ระบบสุขาภิบาลทุกชุมชน และขยะซึ่งเป็นต้นทางของปัญหาคุณภาพน้ำและสุขอนามัย) โดยจัดระบบน้ำในชุมชน (อย่างมีส่วนร่วมและมีข้อมูล เสริมความเข้มแข็ง ปรับปรุงและยกระดับระบบน้ำในชุมชนเชิงระบบ)

๕.๑.๓ ส่งเสริมฟื้นฟู อนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่พักน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ แอ่งน้ำบาดาล การระบายน้ำชายฝั่ง ให้มีปริมาณและคุณภาพน้ำ และใช้ประโยชน์ได้ตามเกณฑ์

๕.๑.๔ จัดทำแผนป้องกัน ฟื้นฟู รักษา ร่วมกับแผนรักษาเขตต้นน้ำ แผนป้องกันแผ่นดินถล่ม แผนอนุรักษ์ ฟื้นฟู รักษาสภาพสิ่งแวดล้อม (ตามพื้นที่ที่กำหนด ตามความสำคัญ) แหล่งน้ำธรรมชาติ ตามพื้นที่ที่ กำหนดและตามความสำคัญ

๕.๑.๕ พัฒนาการจัดการน้ำทั้งระบบให้มีระดับความมั่นคงในระดับสากล โดยการจัดหาและใช้น้ำที่ สมดุล ทันท่วงที และสร้างความเป็นธรรม ใช้ระบบทั้งทางโครงสร้าง กฎระเบียบ การวางองค์กร การจัดการการจัดหาและใช้น้ำที่ได้สมดุล ระบบและกลไกการจัดสรรน้ำ การกำหนดโควตาน้ำที่จำเป็นและ เป็นธรรม (เสริมสร้างความร่วมมือและต่อยอดกับผู้เกี่ยวข้อง ยกกระดับคุณภาพการตัดสินใจร่วมกัน) รวมทั้ง การยกระดับผลิภาพการใช้น้ำให้เทียบเท่าระดับสากล (ตามข้อ ๕.๒)

๕.๑.๖ เตรียมความพร้อมทางบุคคลากร สังคม สารสนเทศและการสื่อสาร การพัฒนาเครื่องมือ การจัดการ (เช่น การจัดทำผังน้ำควบคู่กับผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน) การดำเนินการเพื่อสร้างสมดุล สร้างวินัย ของประชาชนเพื่อการใช้งาน (รวมการอนุรักษ์) อย่างรู้คุณค่า

๕.๑.๗ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สารสนเทศกับนานาชาติ และการดำเนินการร่วมใช้น้ำกับแม่น้ำ ระหว่างประเทศ โดยพิจารณาและดำเนินการโครงการบูรณาการและเชื่อมโยงกับประเด็นอื่นร่วมกับระดับสากล เช่น ประเด็นร่วมด้านการบริหารจัดการน้ำ พลังงานและอาหาร (Water-Energy-Food Nexus) และการผลิตและ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco Friendly Production/Products) ที่ต้องให้ความสำคัญในอนาคต เพื่อให้ บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ที่กำหนด

๕.๑.๘ จัดระบบการจัดการน้ำในภาวะวิกฤติ ให้สามารถลดสูญเสีย ความเสี่ยง จากภัยพิบัติที่เกิดจาก น้ำ (Disaster Related to Water: เช่น น้ำท่วม น้ำแล้ง น้ำเสียในทางน้ำ) ตามหลักวิชาการให้อยู่ในขอบเขตที่ ควบคุม (เมือง นอกเขต พื้นที่ลุ่มต่ำ พื้นที่ในคันกั้นน้ำ ความสูง ช่วงเวลา) ที่มีประสิทธิภาพ โดยแบ่งตามลักษณะ ของแต่ละพื้นที่ได้ และสามารถฟื้นตัวได้ในเวลาอันสั้น (Resilience) โดยจัดพื้นที่พักน้ำ เก็บกักน้ำ และทางน้ำ หลากที่เหมาะสมตามความสำคัญ (ตามลักษณะเมือง นอกเขตพื้นที่ลุ่มต่ำ พื้นที่ในคันกั้นน้ำ ระดับน้ำสูง ต่ำ เมื่อ น้ำท่วม) พร้อมระบบติดตาม เตือนภัยอย่างทันการณื พื้นที่ที่เหมาะสมตามความสำคัญ พร้อมระบบติดตาม ประเมิน (รายได้และค่าเสียหาย จำนวนผู้เสียชีวิต ความสูญเสียลดลง พื้นที่สุขภาพเดิมหรือดีกว่าเดิม การชดเชย การเดินทางขนส่งทางน้ำ พลังงานจากน้ำ) การแจ้งเตือนภัย พื้นที่ ชดเชยที่เหมาะสม รวมถึงศึกษาความเสียหาย ภัยแล้ง และมีแผนรองรับตามแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต (เสริมด้วยข้อ ๓.๖)

๕.๒ เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ (ใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ) ให้ทัดเทียมกับระดับสากล โดยเพิ่มเป็น ๑๐ เท่าจากค่าเฉลี่ยปัจจุบัน

๕.๒.๑ จัดให้มีน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของเขตเมืองเพื่อการอยู่อาศัย การพาณิชย์และบริการ พร้อมระบบจัดการน้ำในเขตเมือง (มีระบบแผนผังน้ำ น้ำเข้า น้ำเก็บ น้ำทิ้ง ระบบกระจายน้ำดี ระบบรวบรวมน้ำ เสีย ระบบระบายน้ำ สำหรับภาคบริการในเขตเมือง รวมถึงน้ำสำหรับผู้มีรายได้ต่ำในชุมชนเมืองให้เพียงพอต่อ ความต้องการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ) โดยพัฒนาระบบน้ำในเมืองที่มีความเชื่อมโยง มีแหล่งน้ำสำรอง ทบทวน/จัดทำแผนแม่บท (ตามความสำคัญของแต่ละพื้นที่) และใช้น้ำจากหลายแหล่ง รวมการใช้น้ำซ้ำในพื้นที่ วิกฤติ

๕.๒.๒ จัดให้มีน้ำใช้เพียงพอสำหรับการพัฒนาเกษตรและอุตสาหกรรมตามแผนการเติบโตแบบสีเขียว ท่องเที่ยวพร้อมมีระบบดูแลน้ำภายในพื้นที่ (น้ำเข้า น้ำเก็บ น้ำทิ้ง ทางน้ำ) สำหรับผู้ใช้น้ำในนิคมเกษตร อุตสาหกรรมสมัยใหม่ พื้นที่ชลประทาน พื้นที่เกษตรน้ำฝน พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ แหล่งท่องเที่ยว เกษตรพลังงาน (ตามข้อ ๕.๓) เกษตรเพิ่มมูลค่าและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (ตามข้อ ๕.๕) โดยทบทวนระบบน้ำตามการปรับ โครงสร้างเกษตร และอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนไป เน้นปรับโครงสร้างการใช้น้ำ กำหนดสัดส่วนการใช้น้ำในแต่ละ ภาคส่วน

๕.๒.๓ เพิ่มผลิตภาพของน้ำ โดยการใช้อย่างมีคุณค่า การใช้น้ำซ้ำ การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ เพิ่ม ประสิทธิภาพการส่งและการใช้น้ำทุกภาคส่วน (เช่น ตามเกณฑ์ Water Footprint เป็นต้น) และเพิ่มการเก็บกัก ในพื้นที่ มีระบบการขออนุญาตใช้น้ำตามเกณฑ์และความสำคัญ เพื่อรองรับการเติบโตของเศรษฐกิจและสังคมใน อนาคต

๕.๓ พัฒนาความมั่นคงพลังงานของประเทศ โดยบริหารจัดการพลังงานและเพิ่มผลิตภาพการใช้พลังงาน เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้าและความร้อน เป็นร้อยละ ๔๐

๕.๓.๑ ส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนเพื่อการผลิตไฟฟ้าโดยใช้อัตราส่วนเพิ่ม (Adder) และพัฒนาสู่ ระบบการรับซื้อแบบอัตรา Feed-in Tariff เพื่อให้การนำพลังงานหมุนเวียนเข้าสู่ระบบแบบค่อยเป็นค่อยไปทั้ง

ด้านราคาและพื้นที่ที่สายส่งรองรับ และพัฒนาระบบผลิตไฟฟ้าที่เป็นส่วนสำรอง (Backup) ซึ่งจะช่วยให้ระบบผลิตไฟฟ้ามีความเสถียรมากขึ้นตามสัดส่วนของพลังงานหมุนเวียนที่เพิ่มขึ้นในระบบ

๕.๓.๒ สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพผลิตความร้อนในภาคอุตสาหกรรม หรือการปรับเปลี่ยนไปใช้เชื้อเพลิงที่เหมาะสม เพื่อลดการใช้เชื้อเพลิงจากฟอสซิล

๕.๓.๓ พัฒนาและใช้ศักยภาพการผลิตพลังงานหมุนเวียนในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ได้แก่ พลังงานจากธรรมชาติ เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ ลม พลังน้ำขนาดเล็ก เป็นต้น ชยะและวัตถุดิบที่มาจากภาคเกษตรกรรม โดยพัฒนาเชื้อเพลิงประเภทชีวมวลหรือเชื้อเพลิงรูปแบบ pellets สำหรับนำไปใช้ผลิตความร้อน ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมโยงในการพัฒนาของภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจและความต้องการของภาคครัวเรือน

๕.๓.๔ สนับสนุนการวิจัย พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยีการกักเก็บไฟฟ้าสำหรับพลังงานหมุนเวียนประเภท แสงอาทิตย์ ลม หรือพลังงานธรรมชาติอื่น เพื่อสนับสนุนให้การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานสะอาดมีความสม่ำเสมอเพิ่มมากขึ้น

๕.๓.๕ วางแผนการขยายสายส่งเพื่อรองรับการขายไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน (Smart Grid) พัฒนาระบบมาตรฐานเพื่อควบคุมด้านความปลอดภัยในการใช้พลังงานหมุนเวียน

๕.๓.๖ ส่งเสริมให้มีการติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์บนหลังคาอาคาร การประมูลเพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน การจัดการเกี่ยวกับความต้องการใช้ไฟฟ้าในช่วงเวลาต่างๆ (Demand Response)

๕.๓.๗ ส่งเสริมการลงทุนผลิตรถยนต์ไฟฟ้าภายในประเทศและการเพิ่มจำนวนสถานีชาร์จเติมประจุไฟฟ้า (Charging Stations) ทั้งแบบชาร์จด่วน (Quick Charge) และแบบชาร์จปกติ (Normal Charge) ที่ใช้ไฟฟ้ามาจากแหล่งพลังงานสะอาด

๕.๓.๘ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งพัฒนาระบบเก็บไฟฟ้าในรถยนต์ ให้มีราคาถูกลง และพลังงานกับรถยนต์เพื่อวิ่งได้ระยะยาว

๕.๓.๙ สนับสนุนการใช้ภาษีคาร์บอน (Carbon Tax) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทั้งการใช้เชื้อเพลิงของรถยนต์สันดาปภายใน (Internal Combustion Engine :ICE)

๕.๓.๑๐ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น ชนิดของแบตเตอรี่สำหรับเก็บไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน เพื่อให้ประเทศสามารถเพิ่มสมรรถนะในการรองรับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ โดยมีเป้าหมายการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ

๕.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยลดความเข้มข้นของการใช้พลังงาน (Energy Intensity) ลงร้อยละ ๔๐ จากค่าความเข้มข้นของการใช้พลังงานที่คาดไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๗๔

๕.๔.๑ ใช้พลังงานต่อหน่วยอย่างคุ้มค่าตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๔ (Energy Efficiency Plan (EEP) 2015) ลดใช้พลังงานในสาขาต่างๆ ตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๔ ทั้งการใช้กฎหมาย การสนับสนุนและการสมัครใจ

๕.๔.๒ ส่งเสริมการออกแบบอาคารอนุรักษ์พลังงาน โดยสนับสนุนทางการเงินในระยะแรก บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการก่อสร้างและออกแบบอาคาร การใช้แสงสว่าง การระบายความร้อนเพื่อลดการใช้ไฟฟ้าจากเครื่องปรับอากาศ

๕.๔.๓ รมรณรงค์และให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในด้านการประหยัดพลังงาน ส่งเสริมให้ใช้อุปกรณ์และเครื่องจักรที่ประหยัดพลังงาน การใช้ฉนวนกั้นความร้อนและอุปกรณ์ประหยัดไฟฟ้าต่างๆ

๕.๔.๔ ส่งเสริมระบบโลจิสติกส์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Logistics)

๕.๔.๕ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านพลังงาน ซึ่งช่วยในการผลักดันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและยับยั้งเข้าสู่เป้าหมายระดับนานาชาติมากขึ้น

๕.๕ พัฒนาคความมั่นคงด้านการเกษตรของประเทศ โดยบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและเพิ่มผลิตภาพการเกษตร

๕.๕.๑ บริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและเพิ่มผลิตภาพการเกษตร โดยเน้นให้เกิดความมั่นคงทางอาหารภายในประเทศและเกษตรอาหารมูลค่าเพิ่มสูง อาทิ การพัฒนาเกษตรตามภูมิสังคม เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรปลอดภัยสูง เกษตรอัจฉริยะ เกษตรที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (Climate Smart Agriculture) ระบบเกษตรแม่นยำสูง (Precision Farming System) และจำกัดการใช้สารเคมีกับภาคเกษตรของประเทศทั้งระบบ เช่น สารกำจัดศัตรูพืชและสารฆ่าหญ้า

๕.๕.๒ ลดพื้นที่เกษตรเชิงเดี่ยว เพิ่มพื้นที่เกษตรผสมผสาน โดยจัดเขตการเกษตร (Zoning) ให้แล้วเสร็จในเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕) รวมทั้งใช้มาตรการการตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งที่มาของวัตถุดิบ เพื่อลดการบุกรุกและทำลายพื้นที่ป่า

๕.๕.๓ พัฒนาเกษตรกรุ่นใหม่ เพิ่มการจ้างงานในภาคเกษตรเพื่อรองรับเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio-economy) รวมทั้งยกระดับอาชีพเกษตรกรให้มีรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นและมีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม

ประเด็นที่ ๖ ยุทธศาสตร์และมาตรการเพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

๖.๑ ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย

๖.๑.๑ ปรับปรุงกลไกรัฐและพัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของประชาชนและภาคเอกชน ให้รองรับการเติบโตที่มีคุณภาพในอนาคต

๖.๑.๒ สร้างความรู้ ความเข้าใจ การตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้รองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เช่น การยกระดับสิ่งแวดล้อมศึกษา การฝึกอบรม การปลูกฝังผ่านสถาบันครอบครัวและสื่อต่าง ๆ

๖.๒ พัฒนาเครื่องมือ กลไกและระบบยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ

๖.๒.๑ พัฒนาและยกระดับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) เพื่อเป็นกลไกในการป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมในพื้นที่สำคัญ

๖.๒.๒ ประยุกต์ใช้นวัตกรรมเวทิจิทัล เพื่อรังสรรค์นโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Actionable Intelligence Policy: AIP) โดยมีเป้าหมาย ๒ พื้นที่สำคัญใน ๕ ปี และทุกพื้นที่สำคัญที่มีนโยบายพิเศษจากรัฐบาลใน ๑๐ ปี

๖.๒.๓ พัฒนาและออกกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และองค์กรในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม หน่วยงานใกล้เคียงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานสอบสวนและนิติวิทยาศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศาลสิ่งแวดล้อม หน่วยงานบังคับคดีสิ่งแวดล้อม และสถาบันวิจัยและพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมให้ทันสมัย มีความเชี่ยวชาญ และมีประสิทธิภาพตามหลักนิติธรรมและหลักประชาธิปไตยสิ่งแวดล้อมที่จะสามารถลดความเหลื่อมล้ำ และป้องกันแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ครอบคลุม ทั้งปัญหาเดิมและปัญหาอุบัติใหม่ อันจะทำให้เกิดการจัดการอย่างยั่งยืน สามารถนำตัวผู้ก่อปัญหามาลงโทษ และสามารถเยียวยาฟื้นฟูบุคคลชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสียหายได้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

๖.๒.๔ พัฒนาคความร่วมมือในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดนกับประเทศอาเซียนและภูมิภาคอื่นอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของภูมิภาค การฟื้นฟูและขยายพื้นที่สีเขียว และความหลากหลายทางชีวภาพในภูมิภาค รวมทั้งการเพิ่มกระบวนการมีส่วนร่วมก่อนการตัดสินใจในโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบข้ามพรมแดน การเพิ่มความร่วมมือในเรื่องการจัดการภัยพิบัติ

ในภูมิภาคได้อย่างทั่วถึงและทันการณ์ และการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานยุติธรรมในภูมิภาค ในการสร้างระบบยุติธรรมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

๖.๓ จัดโครงสร้างเชิงสถาบันเพื่อจัดการประเด็นร่วม (Nexus) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ

กำหนดและจัดโครงสร้าง เพื่อขับเคลื่อนประเด็นร่วมด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เช่น ความเชื่อมโยงระหว่างมิติความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ พลังงาน และอาหาร (Water, Energy and Food Nexus) ทะเล ศูนย์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Center) ทีมวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics Team) วัฒนธรรมสถาบันแบบอัจฉริยะ (Smart Institutional Culture) และหน่วยงานคลังสมอง เป็นต้น โดยใช้เครื่องมือทันสมัย (เช่น ตามข้อ ๖.๒.๒)

ให้มีหน่วยงานรับผิดชอบ ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และ สร้างนวัตกรรม ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ของงบประมาณวิจัย พัฒนา และ สร้างนวัตกรรม ของประเทศต่อปี

ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกและ/หรือปรับปรุงกฎหมาย พัฒนาปรับปรุงโครงสร้างองค์กร บุคลากร และการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๖.๔ พัฒนา และดำเนินโครงการที่ยกระดับกระบวนทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ (Paradigm Shift for Thailand New Directives) เช่น

- ๖.๔.๑ โครงการ DELTA 2040 เพื่อแก้ไขปัญหาเมืองและการใช้ที่ดิน
- ๖.๔.๒ โครงการ ทางด่วนระบายน้ำพิเศษ (Super Express Floodway) เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขนาดใหญ่
- ๖.๔.๓ โครงการ Green Belt Barrier เพื่อแก้ไขปัญหากรุงเทพมหานคร
- ๖.๔.๔ โครงการ One Belt Two Oceans เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เป็นประเทศมหาอำนาจทางทะเลในอาเซียน
- ๖.๔.๕ โครงการพัฒนาเขตการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พิเศษ เช่น โครงการอ่าวกระบี่-พังงา
- ๖.๔.๖ การฝังกลบขยะมูลฝอยเป็นศูนย์ (Zero Landfill) โดยใช้วิธีการอื่นๆ ทดแทนการฝังกลบขยะมูลฝอย
- ๖.๔.๗ การพัฒนาระบบจัดการมลพิษกำเนิดใหม่และมาตรฐาน
- ๖.๔.๘ ระบบการตรวจติดตาม วิเคราะห์ และสื่อสารต่อสาธารณะ (Monitoring and Analysis and Public Communication)

ทั้งนี้ ให้มีความเชื่อมโยง ลดความซ้ำซ้อน และ มีการบูรณาการการใช้งาน รวมทั้งด้านข้อมูลอย่างเป็นระบบ

๒๔ มกราคม ๒๕๖๑